

KURJER WILENSKI

Rok V.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr. 117 (1164)

Bilans wyborów niemieckich.

Przed kilkoma dniami odbyły się w Niemczech wybory do Reichstagu i poszczególnych sejmów w autonomicznych krajach niemieckich, z których Prusy zajmują dominujące stanowisko i co do terytorium i co do liczby mieszkańców. Nie wdając się narazie w szczegółową analizę wyników wyborów do sejmów w autonomicznych krajach, zastanówmy się nad bilansem wyborczym do Reichstagu.

Podczas ubiegłej kadencji parlamentu w Niemczech siły prawicy i lewicy były mniej więcej równe. Lewica miała tylko o 16 mandatów więcej od prawicy. Prawica liczyła 216 mandatów, przyczem niemiecko-narodowi liczyli 111 przedstawicieli, niemiecka partia ludowa 51, hitlerowcy 14, gospodarza partia 17 oraz bawarska partia ludowa i grupa hannoverska razem 23.

Obecnie prawica poniosła poważną klęskę. Sami niemiecko-narodowi stracili 39 mandatów, pozostając przy 72 głosach, gdy w poprzedniej kadencji rozporządzali 111 głosami. Wprawdzie kosztem niemiecko-narodowych za ich poparciem i za ich wiedzą zdobyła 10 mandatów również prawicowa chrześcijańska narodowa partia chłopska, a dodatkowo jeszcze kilkanaście mandatów przypadło w udziale innym grupom prawicowym lub oscylującym dokoła prawicy, jak umiarkowana partia gospodarcza, niemniej jednak ogólny bilans wyborczy dla prawicy zaznacza się poważną stratą.

Kosztem stronnictw nacjonalistycznych wzmocniła się dawna koalicja wejmarska, która liczyła razem 232 mandaty. Wchodzili do niej: partia socjalistyczna, demokraci oraz centrum katolickie.

Co jednak charakterystyczne, łupem wyborczym, zdobytym zupełnie zasłużenie na niedawnej większości rządowej, gdyż polityka socjalna tej większości pozostawiała wiele do życzenia—nie podzieliły się wszystkie stronnictwa dawnej koalicji wejmarskiej. Przeciwnie partia demokratyczna i centrum katolickie wyszły z wyborów poważnie osłabione, gdyż demokraci stracili 7 mandatów, pozostając obecnie przy 25 mandatach, gdy poprzednio mieli 32, a centrum katolickie z 69 mandatów „zjechało” na 62. Razem więc stronnictwa te straciły 14 mandatów. Zwycięsko więc z pomocą partnerów dawnej koalicji wejmarskiej wyszła z wyborów tylko partia socjalistyczna, która do dawnych 131 mandatów zdobyła dodatkowo 21, rozporządzając w nowym parlamencie 152 głosami, czyli prawie jedną trzecią ogólnej liczby głosów parlamentu, który liczy obecnie razem 492 posłów. Pewien sukces odnieśli również koszmarni stronnictwa nacjonalistycznych komunistów, którzy powiększyli swój dotychczasowy stan posiadania (45 mandatów) o 6 głosów.

Jak więc widać zupełnie pobitą została w wyborach skrajna prawica z niemiecko-narodowymi na czele, a silną porażkę ponieśli demokraci oraz centrum katolickie. W ogólnym bilansie zwycięstwem dzieli się zdeklarowana lewica, a więc socjaliści i komuniści, oraz grupy centrowe, jak umiarkowana partia gospodarcza, grupa Stresemanna (niemiecka partia ludowa) i pomniejsze.

Z tej sytuacji należałoby wnosić, iż dotychczasowy rząd, zlepiący z grup centrowych i nacjonalistów nie da się utrzymać, że więc będzie on musiał swoje miejsce ustąpić odzyskującej dawnej koalicji wejmarskiej, która przy 152 posłach socjalistycznych, 62 centrum katolickiego, 25 demokratów i przy doliczeniu jeszcze do niej 8 posłów z partii chłopskiej—liczyłaby 247 głosów, czyli rozporządzałaby absolutną większością. Tak też mniej więcej ocenia obecną sytuację parlamentarną większość demokratycznych dzienników niemieckich i większa część prasy zagranicznej.

Nie wykluczone są tu jednak i niespodzianki. Taką niespodzianką byłoby w pierwszym rzędzie niedojście do utworzenia

dawnej koalicji wejmarskiej, z czem pomimo wszystko należy się liczyć. Socjaliści i bawiarzy rozporządzaliby w niej zdecydowaną większością, bo 152 głosami na 247, co musiałoby za sobą pociągnąć majoritaryzację programową ich partnerów, na co znowu ci ostatni nie łatwo mogliby się zgodzić. Wprawdzie wyłaniałaby się wówczas t. zw. wielka koalicja, do której weszłaby grupa Stresemanna i w tym jednak wypadku socjaliści rozporządzaliby większością. Wyjściem z tej sytuacji byłoby utworzenie centroprawu, który miałby zapewnić większość, gdyż centrum katolickie wraz z wszystkimi stronnictwami prawicowymi, lub grawitującymi do prawicy, liczyłoby przeszło 250 głosów, a więc 7 głosów więcej ponad wymaganą większość.

Na to jednak nigdy się nie zgodzi katolicka partia ludowa, która miała możliwość podczas obecnych wyborów z bliska się przyjrzeć jakie rezultaty daje sojusz z nacjonalistami. Oto bowiem w całym szeregu okręgów dotychczasowi tej partii wyborcy zrażeni jej polityką idącą na gruncie praktycznym w parze z polityką nacjonalistów oddawali swe głosy masami na socjalistów, a to jest poważną przestrożką.

Tak więc, czy inaczej dojdzie w rezultacie do skutku koalicja centrowa, co będzie równoznaczne z zupełnym odsunięciem nacjonalistów od wpływu na kształt polityki, zarówno wewnętrznej, jak zagranicznej.

Czy w tym wypadku polityka zagraniczna Niemiec pójdzie po innej, niż dotychczasowa drodze, co nas Polaków szczególnie interesuje, pokaże to niedługo już przyszłość.

Uniwersytecka szkoła Pielęgniarek i Higienistek w Krakowie

Otwiera nowy kurs dn. 1 września b. r. Nauka trwa 2 lata. Przyjmuje się tylko internistki. Wykształcenie: 6 klas gimnazjalnych lub conajmniej równorzędne.

Zgłoszenia: Dyrekcja Uniwersyteckiej Szkoły Pielęgniarek i Higienistek, Kraków, Kopernika 23. 1511-0

Święto kultury i nauki polskiej we Lwowie.

W Zielone Świąta odbędzie się, jak wiadomo we Lwowie uroczysty obchód stulecia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Jubileusz ten będzie wstępem i wspólnym punktem programu dla dwóch zjazdów: dla pierwszego zjazdu bibliotekarzy polskich oraz dla trzeciego zjazdu bibliofilów. Obrady zjazdu bibliotekarzy ograniczą się do kilku głównych zagadnień programowych, około których skupi się dyskusja. Program przewiduje kilka głównych referatów wraz z koreferatami, obok postulatów szczegółowych, w obrębie trzech sekcji: 1) bibliotek naukowych, 2) bibliograficznej i 3) sekcji bibliotek oświatowych. W sekcji bibliotek naukowych wygłoszą referaty i koreferaty dr. A. Łysakowski, dr. J. Grycz, dr. Al. Birkenmajer, St. Demby, dr. St. Rygel, dr. J. Muszkowski.

W sekcji bibliograficznej wygłoszą referaty i koreferaty: dr. St. Wierczyński, W. T. Wistocki, dr. J. Muszkowski.

W sekcji bibliotek oświatowych referaty p. Orsza-Radlińska, K. Żurawski, ks. Ludwiczak i F. Czerwiewski.

Równocześnie odbędzie się we Lwowie walne zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Historycznego, przyczem zostanie wręczony prof. Oswaldowi Balzerowi wybitny ku jego czci złoty medal, oraz odbędzie się uczczenie zasług prof. dr. Przemysława Dąbkowskiego.

Wreszcie odbędzie się we Lwowie w Zielone Świąta zjazd nauczycieli geografii z całej Polski. Zjazd ten zajmie się w pierwszym rzędzie programem, który ma objąć narodowe wychowanie geograficzne na wszystkich stopniach we wszystkich kierunkach nauczania. Następnie ma uchwalić statut ogólnopolskich zjazdów nauczycieli geografii, jako instytucji stałej. Odezwe zwołującą zjazd podpisali dr. Eugeniusz Romer ze Lwowa (przewodniczący) prof. dr. Stanisław Pawłowski z Poznania oraz dr. Wacław Jezierski (zastępcy przewodniczącego) i dr. Julian Czyżewski (sekretarz).

Zaznaczyć należy, że magistrat m. Lwowa przyznał subwencję 1500 zł. na organizację zjazdu bibliotekarzy polskich, 1500 zł. na organizację zjazdu bibliofilów oraz 1500 zł. na organizację wystawy starożytności.

Prace Sejmu.

Z komisji budżetowej.

WARSZAWA, 24-V. (Pat.). Otwierając dzisiejsze posiedzenie sejmowej komisji budżetowej przewodniczący pos. Byrka oświadczył, że w myśl życzenia komisji porozumiewał się wczoraj z p. wice-premierzem Bartlem oraz ministrem Czechowiczem co do stanowiska rządu w sprawie plac urzędniczych. Przedstawiciel M-stwa Skarbu przybędzie wkrótce na komisję i złoży w tej sprawie oświadczenie.

Referat pos. Krzyżanowskiego.

Następnie generalny referent budżetu pos. Krzyżanowski (BBWR) przystępując do referatu ustaw skarbowych, zaznacza, że za budżet w jego stadium obecnym, ani rząd, ani żaden klub sejmowy odpowiedzialności wziąć nie mogą. Często porównywa się nasz budżet z zagranicznymi, zapominając o jakościowych różnicach między nimi. Nasz budżet jest bardziej skomplikowany i co do zakresu spraw, które obejmuje, obszerniejszy od innych budżetów.

Mówca porusza następnie kwestję budżetowania brutto i netto przyczem podkreśla z zadowoleniem, że rachunkowość państwowa wykazuje znaczne postępy w roku 1927. Dokonał się znaczny zwrot dodatni przez to, że rząd ujawnił rezerwy skarbowe, które były dotychczas tajemnicą. Wysokość tych rezerw i sposób ich użycia publikuje się.

Co do samej ustawy skarbowej, to referent generalny proponuje skrócić artykuł, gdzie jest mowa o lokowaniu 25% rezerw kasowych, gdyż wobec wezorstwa uchwały Sejmu rząd będzie musiał utrzymać rezerwy w stanie płynnym i przeciwdziałać ich uruchomieniu. Cyfry preliminarza rządowego w porównaniu z uchwalonymi przez komisję przedstawiają się następująco: Dochody były preliminarzowane przez rząd na 2.525 milionów Komisja powiększyła je do 2.589 milj. Główne powiększenie przypada na cla, — około 20 milionów.

Wydatki rząd preliminarzował na 2.478 milj. Komisja podniosła je do 2.521 milj. Nadwyżka więc wynosi 68 milj. Jednakże rachunek ten nie obejmuje 31,5 milj. uchwalonych przez Sejm na bieżący kwartał. Jeżeli uwzględnimy dodatek 45%, który wynosi 120 milj. to otrzymamy o 60 parę milionów deficytu. Należy więc poczynić pewne zarządzenia prowizoryczne, celem pokrycia tego deficytu. Mówca zgłasza przeto następujący wniosek: Upoważnia się ministra skarbu do otworzenia w okresie od 1 kwietnia b. r. do 31 marca 1929 roku w częściach budżetu od 1—18 w miarę uzyskania pokrycia nowych wydatków.

Przyjęcie projektu amnestji.

WARSZAWA, 24-V. (Pat.). Podkomisja komisji prawniczej wyłoniona specjalnie dla rozpatrzenia sprawy amnestji za podstawę dyskusji przyjęła projekt przed-

łożony przez rząd. Po szczegółowych rozważaniach przyjęto cały projekt z nieznaczniemi zmianami.

łożony przez rząd. Po szczegółowych rozważaniach przyjęto cały projekt z nieznaczniemi zmianami.

Rząd a poprawa bytu urzędników.

Po przemówieniu posia Krzyżanowskiego zabrał głos wice-minister skarbu Grodyński, który w imieniu rządu złożył następujące oświadczenie:

Rząd obecny od początku swego urzędowania uznawał konieczność poprawy bytu materialnego funkcjonariuszy państwowych i przychodził im z pomocą najpierw przez zniesienie niższej procentowej, wprowadzonych t. zw. ustawą sanacyjną z grudnia 1925 roku, a następnie w drodze znaczniejszych zasiłków. Zasadniczą regulacją niedostatecznych uposażeń funkcjonariuszy państwowych dokonana być może jedynie i wyłącznie przy zachowaniu tak ważnej dla państwa równowagi budżetowej. Ta ostatnia byłaby nie do utrzymania bez stałego zwiększenia dochodów państwowych. W związku z wczorajszymi uchwałami Sejmu wytworzyła się sytuacja wykluczająca w obecnej chwili zasadnicze rozwiązanie problemu uposażeniowego, który pozostanie jednak nadal przedmiotem specjalnej troski rządu.

Z kolei zabrał głos pos. Dąbski (Str. Chł.), który uważa, że uwagi prof. Krzyżanowskiego co do formalnych stron budżetu są zupełnie słuszne. Mówca zaznacza, że klub jego będzie głosował za podwyższeniem plac urzędniczych, o ile inne warstwy społeczne znajdą odpowiednią rekompensatę. Jednocześnie pos. Dąbski zgłasza kilka poprawek. Obecny na posiedzeniu komisji przedstawiciel Ministerstwa Skarbu oświadcza, że rząd nie sprzeciwia się wstawieniu do ustawy skarbowej artykułu, dotyczącego zasiłków dla urzędników i zgadza się na zaproponowaną przez sprawodawcę zmianę art. 20 tej ustawy.

Następne posiedzenie jutro o 10 min. 30 rano.

O poprawę bytu urzędników państwowych.

WARSZAWA, 24-V. (Pat.). Prezes komisji budżetowej pos. Byrka udał się wczoraj w godzinach popołudniowych do p. wicepremiera Bartla, z którym odbył konferencję na temat stanowiska rządu w kwestji poprawy bytu urzędników. O godz. 9 wiecz. przybyli do Prezydium Rady Ministrów członkowie rządu, którzy odbyli dłuższą naradę nad sytuacją wytworzoną wskutek odrzucenia projektów podatkowych.

Stowarzyszenie Urzędników Państwowych zamieściło w dzisiejszej prasie odezwę do kolegów, w której stwierdza fakt odrzucenia przez Sejm dwóch ustaw podatkowych, od których uchwalenia rząd uzależnił podwyższenie plac urzędniczych i podkreśliłszy ciężką sytuację urzędników, wzywa ogół koleżów do zachowania całkowitego spokoju i do karnej służby dla dobra państwa.

Polsko-litewskie rokowania w Berlinie.

Przed zakończeniem berlińskiej konferencji z Litwą.

BERLIN, 24-V. (Pat.) Na dzisiejszym posiedzeniu mieszanej polsko-litewskiej komisji dla spraw prawnych i ruchu lokalnego przeprowadzono dyskusję nad poprawkami polskimi do litewskiego projektu konwencji o ruchu lokalnym. Dyskusja doprowadziła do uzgodnienia całego szeregu punktów przyszłej umowy. Przedmiotem dalszej dyskusji na posiedzeniu piątkowym będzie głównie sprawa wstępu do umowy. Zakonfowania obecnych narad polsko-litewskich spodziewać się należy w bieżącym tygodniu.

Aresztowanie komunistów polskich w Berlinie.

Polica berlińska rozwiązała zwołane przez bawiarzy w Berlinie komunistów polskich zgromadzenie. Zgromadzenie to rozwiązano dlatego, że zwołujący zgłosili się pod fałszywą nazwą, podając również fałszywy cel i charakter zebrania. Jak donosi „Local Anzeiger” policja w czasie rozwiązywania

tego zgromadzenia aresztowała 26 komunistów, którzy odstawieni zostali do prezydium policji celem stwierdzenia ich tożsamości. Większa część aresztowanych posiadała fałszywe lub nieważne dokumenty. Dochodzenie w tej sprawie trwa w dalszym ciągu.

BERLIN, 24-V. (Pat.) Biuro prasowe prezydium policji berlińskiej potwierdza, że jeden z aresztowanych na zebraniu polskich komunistów podał się za posła komunistycznego na Sejm Polski Jerzego Sochańskiego. Nie posiada on jednak przy sobie żadnych autentycznych dokumentów, przeto władze policyjne w Berlinie nie mogły stwierdzić prawdziwości jego zeznań.

Dzień polityczny.

Marszałek Piłsudski spędził dzień wczorajszy w Belwederze gdzie udzielił kilku audjencji, między innymi posłowi jugosłowiańskiemu Milankowiczowi oraz posłowi Wielkiej Brytanji p. Erskine.

Prezydium Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem komunikuje, że cofnięcie rezygnacji pos. Kościłkowskiego ze stanowiska wiceprezesa klubu nastąpiło na skutek jednomyślnej uchwały zarządu klubu, nieprzyjmującej rezygnacji tej do władomości.

Dnia 24 b. m. odbyło się pod przewodnictwem p. wicepremiera Bartla posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów. Na posiedzeniu tem p. minister Przemysłu i Handlu wygłosił obszernie sprawozdanie w którym przeprowadził szczegółową analizę bilansu handlowego za 1 miesiąc 1928 roku oraz zreferował tendencje naszych stosunków gospodarczych wewnętrznych i międzynarodowych na przestrzeni kilku lat. Dyskusji w tej sprawie nie ukończono. Dalszy ciąg odcroczono do następnego posiedzenia.

Dnia 23 b. m. opuścił Warszawę p. Edward Dandurand najbliższy współpracownik p. Deveya doradcy finansowego amerykańskiego w Polsce, powracając do Ameryki, gdzie zajmie bardzo wybitne stanowisko w ministerstwie Przemysłu i Handlu. Zastępcą jego w biurze doradcy zostanie od 1 czerwca p. Allen, dotychczasowy radca handlowy poselstwa Stanów Zjednoczonych.

Lotnicy francuscy w Warszawie.

Słynni lotnicy do Costes i Le Brix, zdobywcę południowego Atlantyku przypylili dzisiaj swym Breguetem motor Hyspano Suiza do Warszawy o godz. 18 min. 25. Licznie zgromadzona na lotnisku wojskowym publiczność powitała ich okrzykiem „Vive la France”. Wnet po wylądowaniu zblizili się do samolotu członkowie misji francuskiej z pułk. Pougeont i Faury na czele oraz przedstawiciele władz polskich. gen. Wróblewski dowódca O. K. komendant miasta Gorzechowski, szef lotnictwa pułk. Rayski, imieniem ministra Spraw Wojskowych pułk. Beck, imieniem ministra Spraw Zagranicznych zastępca szefa protokołu p. Andrycz, komisarz rządu Jaroszewicz i szereg innych wybitnych osobistości, którzy powitali lotników francuskich. Liczni dziennikarze polscy i francuscy zapytywali lotników o przebieg lotu. Przedstawicielew (Pat.) lotnicy oświadczyli, że przez cały czas podróży od Białogrodu do Karpat towarzyszył im ulewny deszcz a przeciwny wiatr utrudniał i powstrzymywał poruszanie się samolotu. Dopiero po minięciu Karpat pogoda nieco się poprawiła i lot do samej Warszawy mógł się odbywać w bardziej sprzyjających warunkach atmosferycznych. Całą przestrzeń od Białogrodu do Warszawy lotnicy przebyli w ciągu 5 godz. 20 min. W sobotę rano Costes i Les Brix udają się w dalszą drogę do Pragi Czeskiej a następnie do Strasburga i Genewy. Pomimo fatalnej pogody przylot do Warszawy opóźnił się tylko o 25 minut. Bezpośrednio z lotniska lotnicy odjechali do kasyna oficerskiego 1-go pułku lotniczego, skąd po przebraniu się udali się do hotelu Europejskiego.

Zamach na konsulat włoski w Buenos-Aires.

BUENOS AIRES, 24-V. (Pat.). Wybuch bomby w konsulacie włoskim w Buenos Aires spowodował śmierć 3 osób, które zabite zostały podczas wybuchu, zaś 7 osób zmarło w drodze do szpitala. Wszystkie ofiary są obywatelami włoskimi. Zamach wywołał wielkie wzburzenie. Liczba rannych podczas zamachu wynosi przeszło 40 osób. Bomba była wmurowana w ścianę pokoju konsulat. W chwili wybuchu znajdowało się w konsulacie przeszło 200 os. Ambasador włoski w wywiadzie korespondentowi Reutersa oświadczył, że źródła zamachu należy szukać w kołach antyfaszystowskich. Gdyby eksplozja nastąpiła 10 minut później, to ambasador włoski sam padłby ofiarą zamachu.

Dzienniki berlińskie ogłaszają komunikat stwierdzający, że dochodzenia policyjne w sprawie aresztowanych komunistów polskich trwają w dalszym ciągu. Ci z pośród aresztowanych, których badanie zostało już ukończone, zostaną natychmiast oddawieni do władzy śledczej. Po skończonych badaniach aresztowani, którzy odpowiadają będą za przekroczenie przepisów paszportowych zostaną wydani z Niemiec, inni zaś aresztowani zostaną wydani po odsiedzeniu kary. (Pat.)

Doroczna podróż inspekcyjna p. wojewody.

W dniu 18 maja r. b. pan Wojewoda Raczkiewicz w towarzystwie d-cy 6-ej Brygady K. O. P. pułk. Górskiego, nac. Wydziału Bezpieczeństwa Publicznego mjr. Kirtkisa, komendanta wojewódzkiego P. P. Insp. Praszalowicza, starosty pow. Wil. Trock. Witkowskiego szefa sztabu 6 Brygady K. O. P. kpt. Stabickiego por. Raczynskiego i sekretarza osobiściego p. Staniewicza udał się na inspekcję pogranicza polsko-litewskiego i lotewskiego.

Po wyjeździe z Wilna w kierunku północnym ku granicy litewskiej, w pierwszym dniu podróży inspekcja objęła następujące miejscowości: w Bukiszkach, pow. wileńsko-trockiego, pan wojewoda zwiedził Szkołę Rolniczą, w Rzeszy dokonał inspekcji gminy i posterunku P. P., ponadto zwiedził nowozbudowaną Stację Licencyjną Sejmiku; w Podbrzeziu — do konał inspekcji gminy oraz zwiedził cerkiew i budujący się kościół w maj. Gliniskach, dokonał lustracji 2 kompanii K. O. P. oraz zwiedził strażnicę w Pastylkach. W Niemenczyźnie w miejscu postoju 21 B. o. n. K. O. P. pan wojewoda przyjął defiladę kompanii K. O. P. Tamże dokonana została inspekcja Urzędu Gminnego oraz zwiedzone spółdzielnie „Jedność”, Izba Chorych i nowobudujący się „Dom Żołnierza Polskiego”. Pan wojewoda przyrzekł poczynić starania uzyskania kredytów na wykończenie tej budowy.

Na granicy pow. święciańskiego powitał pana wojewodę starosta pow. święciańskiego oraz komendant pow. P. P. Po przyjęciu raportów pan wojewoda oraz towarzyszące mu osoby udały się w dalszą drogę do Podbrzezia. W Podbrzeziu pan wojewoda przyjął raport burmistrza i komendanta Strażnicy oraz dokonał inspekcji Magistratu.

Po drodze do Święciańska dokonana została krótka inspekcja gminy w Perszucku oraz zwiedzone szkoły.

W Święciańsku pan wojewoda po zwiedzeniu szkoły rolniczej, boiska sportowego i nowozbudowanej elektrowni złożył wizytę ks. dziekanowi, poczem w gmachu Starostwa udekorował Złotym Krzyżem Zasługi miejscowego działacza społecznego p. Z. Borkiewicza.

Udając się dalej do Nowo-Wilejki tegoż dnia oraz następnego zrana przyjął w Nowo-Wilejce raport kompanii honorowej 20 Baonu K. O. P., dokonał inspekcji Magistratu oraz zwiedził Izbę Chorych, szkoły, bibliotekę i Dom Ludowy.

Z Nowo-Wilejki, jadąc w kierunku granicy, zwiedził 20 szwadron K. O. P. oraz strażnicę w Postawiskach, gdzie przyjął delegację miejscowej ludności. W Koltynianach zinspekcjonował gminę, w Łynghianach zaś na granicy litewskiej — strażnicę K. O. P. W dalszej podróży przejeżdżając przez Ignalino i Koczarynę przyjął raport komp. honorowej K. O. P. oraz zwiedził szkoły i Kasę Stefczyka. Po przyjeździe do Duksty — jako punktu granicznego z powiatem brasławskim — po zwiedzeniu gminy, odbyła się konferencja wszystkich zainteresowanych czynników bezpieczeństwa w związku z powtarzającymi się od czasu do czasu napadami rabunkowymi na tych terenach. Po wysłuchaniu referatu n-ka Wydz. Bezpieczeństwa i opinii zebranych, pan wojewoda wydał szereg zarządzeń lokalnych w kierunku bardziej ścisłego zabezpieczenia granicy od przekroczeń band z terenu litewskiego.

W dniu 20 maja na granicy powiatu brasławskiego spotkał pana wojewodę starosta powiatu brasławskiego i komendant Pow. P. P., którzy złożyli p. wojewodzie raporty.

Zwiedzając po drodze do Brasławia gminę w Rymszanach, budującą się kościół i szkołę w Drywiciach, p. wojewoda udał się do niedawno nawiedzanej groźnym pożarem Opsy. W Opsie zinspekcjonował gminę, przychodnię sejmikową, schronisko, szkołę rolniczą, poczem na ręce prezesa Komitetu Pomocy Pogorzelcom złożył 10.000 złotych, tytułem pomocy rzeczowej. — W przemówieniu swem, wobec licznie zebranej ludności, podkreślił, iż Rząd Marszałka Piłsudskiego, doceniając konieczność natchymiasowej pomocy w wypadkach klęsk żywiołowych, przychodził z ta-

kową z przekonaniem, iż mieszkańcy m. Opsy, którzy są przykładem społecznego wyrobienia w pow. brasławskim — zabłądzą szybko rany zadane przez ogień. — Przemówienie pana wojewody przyjęte zostało przez zebranych entuzjastycznie okrzykiem „Niech żyje Rząd! Niech żyje Wojewoda!”

W Brasławiu p. wojewoda przyjął defiladę kompanii honorowej K. O. P., Straży Ogniovej, Oddziału Związku Strzeleckiego, Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej i Związku Harcerskiego. W Urzędzie Starostwa, po przedstawieniu przez p. starostę panu wojewodzie zebranych tam przedstawicieli władz lokalnych i społecznych organizacji, pan wojewoda dokonał dekoracji Krzyżem Zasługi pana W. Kwinę za pracę na polu społecznym i p. E. Ejdryglewicza za pracę na polu przysposobienia wojskowego.

Następnie w Domu Ludowym Macierzy Szkolnej po przywitalnem przemówieniu ks. Sawickiego miejscowego proboszcza, nastąpił uroczysty akt wręczenia p. wojewodzie dyplomu na obywatela honorowego gminy brasławskiej.

W Brasławiu zwiedzona została ponadto nowozbudowana szkoła i spółdzielnia „Rolnik”. W dalszej podróży tegoż dnia p. wojewoda dokonał inspekcji gminy w Drul, gdzie zwiedzona została również rezerwa K. O. P. W Słobódzie zostali przedstawieni p. wojewodzie oficerowie lw. Baonu K. O. P., poczem dokonana została inspekcja gminy. W drodze powrotnej w dniu 21 maja, zatrzymując się na krótki czas w Włdzech, p. wojewoda zwiedził gminę, szkołę, zburzoną podczas wojny kościół, przychodnię sejmikową, poczem, udając się w kierunku Postaw, powrócił do Wilna wieczorem dn. 21 V. r. b.

Podczas podróży towarzyszący p. wojewodzie nacelnik Wydziału Bezp. Publicz. i komendant wojewódzki P. P. dokonali we wszystkich miejscowościach ścisłej lustracji posterunków P. P., badając równocześnie stan bezpieczeństwa danych rejonów. Niezależnie od powyższego nac. Wydziału Bezp. Publ. z polecenia p. wojewody zbadał stan sanitarny miasteczek i wsi, zwiedzając hotele, domy zajezdne, piekarnie i t. p.

P. wojewoda podczas inspekcji stwierdził daleko idące usprawnienie służby granicznej, dobre współzycie oddziałów K. O. P. z miejscową ludnością oraz ścisłe współdziałanie władz administracyjnych i organów bezpieczeństwa z władzami wojskowymi. Z dokonanej inspekcji pogranicza p. wojewoda wyniósł ogólne dodatnie wrażenie, w związku z czem w dniu dzisiejszym wystosował list z podziękowaniem do d-cy 6-ej Brygady p. pułk. Górskiego.

W wyniku dokonanej lustracji poster. Policji P. wojewoda udzielił pochwały komendantom posterunku w Włdzech i Drywiciach za bardzo dobre opanowanie zagadnień społeczno-politycznych na swoich terenach. Ponadto wyraził uznanie komendantowi posterunku P. P. w Opsie za energiczną i sprawną działalność podczas pożaru.

POWIEŚĆ REGIONALNA
Biblioteka „Kuriera Wileńskiego” Nr. 1.
**„KAMIENICA
ZA OSTRĄ BRAMĄ”**
WANDY NIEDZIAŁKOWSKIEJ-DOBACZEWSKIEJ.
Cena zł. 3,50.
Do nabycia we wszystkich księgarniach i w Administracji „Kurjera Wileńskiego”.
POWIEŚĆ REGIONALNA
Biblioteka „Kuriera Wileńskiego” Nr. 1.
1661

Popierajcie Ligę
Morską i Rzeczną!

Ś. p. prof. Józefa Joteyko.

W dniu 24 kwietnia b. r. przestało bić serce jednej z wyjątkowych kobiet, słynnej w świecie uczony polskiej prof. dr. Józefy Joteyko.

Sw. p. prof. J. Joteyko urodziła się w 1866 roku. Wykształcenie początkowe, bardzo staranne, odebrała w domu rodzicielskim na wsi kresowej na Ukrainie. Do gimnazjum uczęszczała w Warszawie. Studia przyrodnicze ukończyła w Genewie, a medycynę w Paryżu, gdzie uzyskała stopień doktora medycyny. Przez trzy następne lata praktykowała w Paryżu jako lekarka, publikując tam równocześnie pierwsze swe prace naukowe. Opuszczając Paryż udała się do Brukseli. Bruksela była wtemczas środowiskiem naukowym, w którym bujnie rozwijała się najnowsza gależ wiedzy; nowoczesna pedagogika i psychologia, a zwłaszcza pedagogia. Dr. Joteyko wnet zajęła w tym ruchu wybitne stanowisko, pisząc i wydając wysokiej wartości dzieła z zakresu tej nauki.

W nowo założonej wówczas w Brukseli Wolnej Wszechnicy — „Université libre”

objął dr. J. Joteyko katedrę pedagogii w założonym przez siebie międzynarodowym fakultecie pedagogicznym. Równocześnie powierzono głoszącej już naszej uczony kierownictwo laboratorium psychofizjologii i asystenturę w Instytucie Fizjologicznym Solvaya. Na tem stanowisku pozostała nasza słynna rodaczka przez lat 14, wydając około dwustu prac i rozpraw naukowych w języku francuskim z zakresu fizjologii, psychofizjologii, psychologii i pedagogii. Jej prace eksperymentalne jak np.: odczyna pracy doktorska „O zmożeniu mięśni”, „Psychofizjologia bólu”, „Funkcje męskich”, „Nauka pracy i organizacji” i wiele innych, nabrały wielkiego rozgłosu i przyniosły naszej uczony uznanie i światową sławę.

Zastanawiając się nad naukową działalnością ś. p. prof. J. Joteyko, musi nas ogarnąć zdumienie nad ogromem prac dokonanych przez naszą uczoną. Obok wykładów i prac w seminarjach i w laboratoriach jest jeszcze przez 6 lat naczelną redaktorką „Revue Psychologique”, w 1905—6 r. przewodniczącą belgijskiego Towarzystwa Neurologicznego, w 1905 r. przewodniczącą kongresu neurologii i psychiatrii w Liege, organizatorką i sekre-

Możliwość polsko-litewskiej ententy.

Nowy wywiad Woldemarasa.

BERLIN, 24.V. (Pat). Dzienniki w depeszach z Londynu podają wywiad udzielony przez premiera Woldemarasa korespondentowi dyplomatycznemu Daily Herald, w którym p. Woldemaras oświadczył, że Litwa żywi tylko intencje pokojowe w stosunku do swych sąsiadów, w pierwszym rzędzie zaś w stosunku do Polski, nie może się jednak wyrzec twych roszczeń do Wilna.

Zapytany o możliwość powstania ententy polsko-litewskiej p. Woldemaras oświadczył, że o ileby Rosja w przyszłości chciała powziąć myśl o odzyskaniu z powrotem dawnych swoich prowincji zachodnich, wówczas sojusz polsko-litewski stałby się naturalną koniecznością. Podstawą jednak sojuszu może być tylko wzajemne zaufanie wobec czego wątpić należy, czy ententa taka będzie możliwa.

Woldemaras u króla Jerzego.

LONDYN, 24.V. (Pat). Woldemaras w towarzystwie Chamberlaina przyjęty był na audjencji w pałacu bukinghamskim przez króla Jerzego.

Echa hamburskiej afery gazowej.

BERLIN, 24.V. (Pat). Z pośród ofiar zatrucia gazem zmarła wczoraj znowu 1 osoba w szpitalu. Pozatem w odległości 18 km. od miejsca wybuchu zbiornika z gazem trującym, znajdującą się na wycieczce grupa skautów nagle zachorowała. Chorzy wykazywali objawy zatrucia gazem.

LONDYN, 24.V. (Pat). Austen Chamberlain, zapytany w parlamencie, czy w związku z wybuchem gazów trujących, który zdarzył się przed paru dniami w Hamburgu rząd brytyjski opierając się na traktacie wersalskim poczyni rządowi niemieckiemu odpowiednie przedstawienia w tej sprawie odpowiedział, że dotychczas nie otrzymał ze strony urzędowej oświadczenia faktu, o którym dowiedział się z dzienników.

Do czasu otrzymania rzeczowego sprawozdania minister nie widzi możliwości wystąpienia rządu angielskiego. Chamberlain przedsięwziął kroki celem otrzymania dalszych wiadomości o przyczynach i skutkach wybuchu.

Gabinet Rzeszy zajął się wybuchem.

BERLIN, 24.V. (Pat). Poza uchwałą do daty swej dymisji gabinet Rzeszy rozpatrywał na dzisiejszym posiedzeniu sprawę wybuchu gazów trujących w Hamburgu. Gabinet uważa za konieczne zbadać bliżej całą sprawę na podstawie przepisów

zawartych w niemieckich ustawach o wyrobie i handlu materiałami wojennymi. Minister gospodarki Rzeszy złożył gabinetowi sprawozdanie o dochodzeniu przeprowadzonym przez władze w sprawie wybuchu.

Antywłoska demonstracja w Tyrolu.

INSBRUCK, 21.V. Pat. Z okazji rocznicy przystąpienia Włoch do wojny światowej włoski konsulat generalny wywiesił w dniu dzisiejszym chorągiew włoską. Fakt ten doprowadził do demonstracji młodzieży, która czuła się obrażoną w swych uczuciach narodowych i na znak protestu przeciwko temu zaczęła śpiewać narodowe pieśni. Mimo, że policja poczyniła wszelkie zarządzenia ochronne udało się podczas demonstracji dwóm osobnikom wtargnąć do ubikacji znajdującej się na pierwszym piętrze budynku konsultatu i zerwać tam chorągiew włoską.

Kierownik włoskiego konsultatu Comendatore Riccardi natychmiast po tym

fakcie wystosował do rządu krajowego żądanie, ażeby chorągiew tę miejska straż pożarna natychmiast umieściła z powrotem i ażeby oddział wojska austriackiego oddał chorągwi honory wojskowe. Żądaniu temu musiano uczynić zadość. Zawieszenie chorągwi nastąpiło na żądanie kierownika konsultatu o godz. 1 min. 15 pp.

Kryzys estoński zażegnany.

TALLIN, 24.V. (ATE). Oczekiwane z wielkim zainteresowaniem wczorajsze posiedzenie parlamentu estońskiego, na którym miały się rozstrzygnąć losy ustawy drogowej, i rządu zakończyło się przyjęciem w drugim czytaniu przedłożenia rządowego. W kołach parlamentarnych panuje przekonanie, że projekt będzie przyjęty i w trzecim czytaniu i że przesilenie rządowe w ten sposób zostanie zażegnane.

TALLIN, 23.V. (Pat). Dziś w trzecim czytaniu przyjęto projekt ustawy o drogach wiejskich w kompromisowej redakcji rządu. Za projektem głosował też związek chłopski, gdy okazało się, że parlament odrzucił wniesione przez to stronnictwo poprawki. W ten sposób ostatecznie został zażegnany kryzys rządu estońskiego, który zagrażał ze względu na opozycyjne stanowisko związku chłopskiego w stosunku do wymienionego projektu ustawy.

Z całej Polski.

— Wybitny muzyk estoński w Warszawie. W Warszawie przebywa obecnie p. Artur Lemba, profesor konserwatorium w Tallinie, jeden z czołowych przedstawicieli współczesnej twórczości muzycznej estońskiej, świetny pianista. P. Lemba przybył do Warszawy celem wzięcia udziału, jako delegat estoński, w jury konkursu Schubertowskiego, którego organizacją w okręgu polskim zajmuje się Towarzystwo Szerzenia Sztuki Polskiej wśród obcych.

— Nowy film polski. Reżyser Henryk Szaro przygotowuje nowy film p. t. „Dzikuska” o pracowniku podług powieści p. J. J. Zarzyckiej. Główną rolę męską grać będzie Zdzisław Sawan, jeden z głównych wykonawców „Huraganu”.

— Przyjście na cześć Vondracka w Warszawie. We wtorek wieczorem Polski Klub Literacki podejmował obiadem w saloonach hotelu Polonia, przybyłego do Warszawy Franciszka Vondracka, zasłużonego tłumacza dzieł literatury polskiej na język czeski. W czasie obiadu przemawiali dr. Mieczysław Treter, podnosząc wielkie zasługi Vondracka na polu propagowania

literatury polskiej w Czechosłowacji. Dr. Treter zakończył swe przemówienie wzniesieniem toastu na pomyślność i rozwój obu zaprzyjaźnionych krajów. Radca Guenther, który brał udział w przyjęciu w imieniu Ministerstwa Spraw Zagranicznych złożył hołd i cześć zasłudze p. Vondracka w dziedzinie zbliżenia polsko-czechosłowackiego. Odpowiedział w języku polskim p. Vondrack, który w słowach prostych i pełnych wzruszenia podziękował za okazywane mu dowody serdeczności. Zabierał jeszcze głos lektor dr. Wydra, przemawiając w języku polskim i czeskim oraz wznosząc toasty za dalszy rozwój współpracy kulturalnej między obu krajami, za rozwój literatury polskiej oraz p. Tuwim wznosząc kielich za zdrowie p. Vondrackowej. Atmosfera w jakiej odbył się bankiet nacechowana była szczerością i serdecznością. — Zjazd śpiewaków w Toruniu. W Zielone Świąta odbędzie się w Toruniu zjazd pomorskiego związku śpiewaczego, nicy, oraz docenturę na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Jedyny, odpowiedni warsztat pracy, katedra psychologii doświadczalnej w Uniwersytecie Warszawskim, okazał się dla Niej niedostępnym skutkiem dziwnych stosunków panujących w tym uniwersytecie.

W najgorszych warunkach, w wynajętym jednym studentkim pokoiku na 5-tym piętrze przy ul. Wilczej, niezrażona, pracuje prof. Joteyko dalej, publikując w języku polskim szereg prac wielkiej wartości naukowej jak: „Wykłady pedagogiczne”, „Badania zmysłów u dzieci”, „Poziom inteligencji uczniów gimnazjum niższego”. Metoda testów i jej wartość naukowa. „Postulaty szkoły twórczej w prawach struktur psychicznych” i wiele głębokich i cennych rozpraw rozsiłanych po czasopiśmie pedagogicznych.

Nic też dziwnego, że człowiek tej miary staje się ośrodkiem ożywionego ruchu na polu psychologii doświadczalnej w Polsce. Skupia Ona koło siebie gromadzi uczniów pracujących naukowo pod jej wytrawnym kierownictwem, redaguje pierwsze i jedyne polskie czasopismo psychologiczne „Polskie Archiwum Psychologii”, oraz

przy udziale chórów także z innych dzielnic Polski. Przybędą m. in. chóry z Wielkopolski, w tem poznański chór reprezentacyjny, dalej chóry z Warszawy: „Lutnia” i „Chór Akademicki” pod batutą Piotra Maszyńskiego; z Katowic (chór śpiewacki i kol. kółko śpiewacze) z Sosnowca (chór przy kościele św. Tomasza) z Lublina („Lutnia”) z Żyrardowa („Lira”) z Pabjanic (męskie tow. śpiewacze). Ogółem w konkursie wezmie udział 49 chórów.

— Szwedzka działaczka społeczna w Krakowie. Do Krakowa przybyła p. Ellen Platen, znana szwedzka działaczka na polu dobroczynnym i społecznym.

Z Litwy Rowieńskiej.

Złagodzenie kary dla uczestników spisku Pajausisa.

Na mocy aktu o amnestii zmniejszono wymiar kary skazanym na dożywotnie więzienie Pajausisowi, Tarasowi Żemaitisowi i in., którzy w kwietniu r. ub. zostali rażeni w spisku zrazu skazani na kać śmierci, a później na dożywotnie więzienie.

Wielki deszcz i grad.

Onegdaj ok. godz. 2 pp. wypadł w Kownie wielki deszcz i grad. Niżej położone chodniki i jezdnie znalazły się po wodzie. Woda również zalała kilka piwnic wy rządząc duże straty.

— Poświęcenie pomnika nieznanemu żołnierza litewskiego. W ubiegłą niedzielę w Otanach litewskich w obecności przedstawicieli litewskich władz centralnych i miejscowych odbyła się uroczystość poświęcenia pomnika nieznanego żołnierza litewskiego. Po ukończeniu uroczystości uformował się pochód, w którym wzięli udział wszyscy mieszkańcy, w tym i wojsko, który pod adresem państwowości polskiej.

Z Państw Bałtyckich.

Birk pisze pamiętniki.

TALLIN, 24.V. (ATE). „Waba Maa” donosi, że były poseł estoński w Moskwie Birk wyjechał na zagranicę, gdzie zamierza napisać swe pamiętniki. Jedną z zagranicznych firm wydawniczych obiecała Birce duże honorarium za jego pamiętniki.

Sensacyjny proces.

RYGA, 24.V. (ATE). Wczoraj rozpoczął się w sądzie wojewódzkim proces przeciwko por. armii lotewskiej Liksy, oskarżonemu o rozpowszechnianie pogłosek o przygotowywaniu się zamachu stanu, w którym oskarżony miał wziąć czynny udział.

Proces budzi wielkie zainteresowanie i odbywać się będzie przy drzwiach otwartych.

Wzrwało 70 świadków, w tem 40 oficerów.

Wycieczka parlamentarzystów estońskich.

TALLIN, 24.V. (ATE). Delegacja parlamentarzystów estońskich wyjechała na Węgry dn. 5 czerwca r. b. Delegacja składa się z 15 członków z b. ministrem Spraw Zagr. prof. Pilp'em na czele.

Z zagranicy.

— Trudności gabinetowe w Grecji. Prasa uważa, że sytuacja polityczna jest zagnatwana. Według dzienników przewidywana jest rekonstrukcja gabinetu, do którego weśliby przedstawiciele wszystkich grup, albo też stworzenie rządu przed Venizelosą. Conduriotis odbył narady z przedstawicielami poszczególnych grup, przestrzegając sobie powściągliwość decyzji w późniejszym czasie. Policja zabroniła organizowania manifestacji skierowanych przeciwko Venizelosowi.

— Zgon popularnego pisarza niemieckiego. Zmarł w Berlinie popularny w Niemczech dramaturg i historyk Paul Schlesinger, przeżywszy 50 lat. Schlesinger pisał pod pseudonimem Sling i był współpracownikiem „Vossische Ztg.”, gdzie zamieszczał humoreski, oraz sprawozdania sądowe. (Pat.)

„Biuletyn Koła Psychologów” założonego przez jej byłych słuchaczy.

Uniwersytety zagraniczne kilkakrotnie zwracały się do Niej z propozycjami objęcia odpowiedniej katedry, ale ś. p. prof. Joteyko, mimo bardzo ciężkich warunków pracy w kraju, propozycji tych nie przyjęła, pragnąc wiedzą swą służyć dalej ukochanej Ojczyźnie.

Wyteżona praca w nieodpowiednich warunkach podkopała zdrowie tego wielkiego człowieka. Ciężka i długa choroba niszczyła ten niezwykle żywoty organizm — odeszła od nas w zaświaty w pełni sił twórczych.

Nauka polska, nasza szkoła narodowa, polskie instytucje społeczne i pedagogiczne poniosły ogromną stratę.

Odszedł od nas wielki, a jednak skromny człowiek, nie wysuwający swych zasług, który całe swe życie, swe niezwykłe zdolności i ogromną wiedzę oddał na usługi wychowania młodych pokoleń — przyszłości narodu.

Jesteśmy przekonani, że te przyszłe pokolenia zdolają lepiej od nas ocenić ją i uczcić.

Andrzej Jasicki.

Życie gospodarcze.

Spółdzielnie spóżywców na terenie okręgu ludzkiego.

W ub. niedzielę w lokalu Ludowego Banku Spółdzielczego w Lidzie odbyła się konferencja okręgowa spółdzielni spóżywców, na której omawiane były podstawy ideowo-gospodarcze ruchu spółdzielczego oraz stosunek spółdzielni spóżywców do samorządów i odłamów ruchu włościańskiego i spółdzielni innego typu. Sprawy te omawiała w obszernym referacie delegatka Związku Sp. Sp. p. Szczawińska z Warszawy, podkreślając konieczność nawiązania ścisłego kontaktu z samorządami oraz instytucjami oświatowymi, społecznymi i związkami zawodowymi, działającymi na terenie poszczególnych spółdzielni. Po przeprowadzonej nad referatem dyskusji uchwalono rezolucję, w której konferencja wyrażała się za ścisłą współpracą z samorządami i odłamami ruchu włościańskiego i spółdzielni innego typu. Sprawy te omawiała w obszernym referacie delegatka Związku Sp. Sp. p. Szczawińska z Warszawy, podkreślając konieczność nawiązania ścisłego kontaktu z samorządami oraz instytucjami oświatowymi, społecznymi i związkami zawodowymi, działającymi na terenie poszczególnych spółdzielni. Po przeprowadzonej nad referatem dyskusji uchwalono rezolucję, w której konferencja wyrażała się za ścisłą współpracą z samorządami i odłamami ruchu włościańskiego i spółdzielni innego typu.

Uchwalono również wyrazić podziękowanie tym gminom miejskim i wiejskim, które przez zyciwe ustosunkowanie się do ruchu spółdzielczego, wyrażające się w poszczególnych wypadkach (Ostryna, Różanka, Bieńsk, Bielica) darowały placów gminnych na budowę domów spółdzielczych i ludowych, dopomagały do ugruntowania się i rozwoju spółdzielni w tych miejscowościach.

Ponadto postanowiono poczynić odpowiednie starania, by Powiatowe Kasy Oszczędności otrzymały specjalne fundusze na kredyty budowlane dla spółdzielni spóżywców, które dotychczas nie zdążyły uzyskać poparcia kredytowego w bankach państwowych.

Sprawozdanie z działalności okręgu złożył inspektor Związku, p. Budzko, który przedstawił stan organizacyjny spółdzielni spóżywców na terenie działalności ludzkiego oddziału Związku Spółdzielni Spóżywców, oraz zbiorowy bilans 23 spółdzielni z siedzibą w Lidzie. Jak wynika ze sprawozdania, wspomniane 23 spółdzielnie z siedzibą w Lidzie (z których 13 to spółdzielnie z siedzibą w Lidzie, a 10 w miejscowościach: Ostryna, Różanka, Bieńsk, Bielica) darowały placów gminnych na budowę domów spółdzielczych i ludowych, dopomagały do ugruntowania się i rozwoju spółdzielni w tych miejscowościach.

Kasa zł.	19.329
Towary zł.	136.732,08
Nieruchomości zł.	19.396,30
Ruchomości zł.	14.863,98
Różni zł.	32.509,33
Straty z r. 1926 —	1.073,09
„ „ 1927 —	1.142,27

Razem zł. 225.045,05

Stan bierny:	
Udziały zł.	26.692,37
Fundusz sp. zł.	59.783,63
Różni zł.	102.247,79
Czysta nadwyżka	36.321,26

Razem zł. 225.045,05

Bilans ten wykazuje, iż fundusze własne spółdzielni (udziałowy, społeczny i nadwyżka) wynoszą zł. 122.797,26 i stanowią przeszło 50 proc. ogólnej sumy bilansowej, co dowodzi, że stan finansowy spółdzielni jest pomyślny i zapewnia dalszy rozwój gospodarczy.

Dyrektor Oddziału Związku Spółdzielni Spóżywców w Lidzie p. Szymański, złożył sprawozdanie z działalności gospodarczej hurtowni spółdzielczej, jaką jest oddział Związku, którego działalność datuje się od dnia 1 stycznia 1927 r.

Okręg działalności oddziału obejmuje powiaty: lidzki z 23-ma spółdzielniami o 38 sklepach, część włościańskiego z 4-ma spółdami, o 4 sklepach, część oszmiańskiego z 5 spółdami, o 5 sklepach i część wileńskiego z 2-ma spółdami, o 3 sklepach, razem 34 spółdzielnie o 50 sklepach, w czym 1 spółdzielnia wojskowa i 3 rolniczo-handlowe. Ze względu na rozległość obsługiwane tereny sprzedaż towarów odbywa się w trzech punktach, a mianowicie w Lidzie dla 18 spółdzielni, w Bieńskach dla 9 i w Bohdanowie dla 7, w których to miejscowościach utworzone są składy towarowe oddziału.

W roku ubiegłym oddział nabył na własność plac przy ul. Dworcowej za cenę 2.500 dolarów i w roku bieżącym przystępuje do budowy własnych magazynów towarowych z boczną koleją.

Oddział Związku Sp. Spóżywców jest największą instytucją handlową na terenie województwa nowogródzkiego, a rezultaty działalności oddziału świadczą, iż gospodarka tej hurtowni spółdzielczej stoi na właściwym poziomie i rokuje dalszy rozwój instytucji dla dobra ruchu spółdzielczego. Musimy również zdać sobie sprawę z tego, że hurtownia ta jest regulatorem cen na terenie swej działalności, korzyści przeto, jakie przynosi ona społeczeństwu są b. znaczne.

Sprawę „Dnia Spółdzielczości” oraz sprawozdanie z działalności Rady Okręgowej referował instruktor oświatowy Rady, p. Najda. Ze sprawozdania tego wynika, że Rada Okręgowa prowadziła przez swego instruktora prace organizacyjne i propagandowe na terenie okręgu, urządzając w kilkudziesięciu miejscowościach konferencje z członkami spółdzielni spóżywców i ludności, w rezultacie czego zorganizowano nowe spółdzielnie spóżywców w Gieranowach, Baksztach i Juraczkach i rozpoczęto prace organizacyjne w Łazdunach, Zabrzeżu, Krewie, Eglidach i Kosku. Konferencje te pobudziły również ludność do większego interesowania się sprawami spółdzielni i spowodowały w szeregu miejscowości zapisywanie się ludności na członków istniejących już spółdzielni.

Plan pracy na rok bieżący uzupełniony przez wice-przewodniczącą Rady, p. Szeptunowską, przewiduje dalszą działalność propagandową i oświatową, organizowanie nowych spółdzielni zwłaszcza na terenie Nowogródzkiego, gdzie ruch ten wzbudza wielkie zainteresowanie ludności i ma poważne widoki rozwoju.

Giełda warszawska z dn. 24. V. b. r.	
CZĘŚĆ:	
Dolary	8,89—8,87
Belgia	124,48—124,17
Holandia	359,80—358,90
London	43,53—43,42
Nowy-Jork	8,90—8,88

kładzenia na łopatki za pomocą pióra, pojedynków na ostrza... języków i p. sprawy literackie uzmysliw i uanoćni, mówiąc stylem jednego z naszych dyktarzy.

Ale wracamy do siebie, t.j. do Srody. Rogowicz wśród przyjacielskiej pogawędki, traktowanej jak wytworna towarzyska rozrywka, opowiadał o nastrojach w literaturze europejskiej i amerykańskiej, na tle przedstawienia i porównania cywilizacji i kultury azjatyckiej i amerykańskiej. Wspominał też o ciekawym prądzie wśród rosyjskich, o Eurazji (o której pisał kiedyś w Kurjerze) zasadzie, polegającej na odrzuceniu europeizacji Rosji, dokonanej sztucznie i gwałtem przez Piotra Wielkiego, a będącej dla tego kraju zgubą. Prąd ten łączy emigrantów i bolszewików w jednakowym wstręście do Europy.

Ciekawa dyskusja, jaka się na tle tych rzuconych myśli wywijała, trwała w wielkim gwarze i ożywieniu do późnocy. Brali w niej udział p. p. Dobaczewski, p. p. Raczkiewiczowie, Bułhak, p. Hulewicz i Szeligowski. Dzielić się z nami wrażeniami odniosłom z wycieczki do Trok, mówił p. Rogowicz o chęci zwiedzenia Wilna dokładnie, oraz przejażdżce do Werek. H.R.

Wśród pism.

— Listy Polskie z Dalekiego Wschodu. Azji wyszedł Nr. 8/43 i 9/44. Jest to jedyny pismo polskie poświęcone ekspansji ekonomicznej i kulturalnej polskiej w krajach Dalekiego Wschodu, alskęgólnie w Chinach w Japonii i w Indjach. Numery 8 i 9 zawierają odczyty komitetu charytatywnego w sprawie uczczenia rocznicy powstania wojska polskiego na Syberji, sprawy wychodźcze, korespondencje z wysp Filipińskich w sprawie ekspansji niemieckiej na Dalekim Wschodzie, wiadomości miejscowe, ogłoszenia i t. d. Redaktor inż. K. Grochowski. Adres redakcji i administracji: Chinese Post Box 60. Harbin, China.

Sprawa budowy tramwaj elektrycznych. w Wilnie.

W dniu wczorajszym odwiedził wiceprezenta Czyż przedstawicieli Towarzystwa Polsko-Angielsko-Belgijskiego „Siła i Światło” inż. Baniewicz, zgłaszając oferty sfinansowania i przeprowadzenia budowy tramwaj elektrycznych w Wilnie. Jednocześnie inż. Baniewicz zaznaczył, że w wypadku otrzymania do dnia 15 czerwca przychylnych odpowiedzi, reprezentowane przez niego Towarzystwo podejmie się do połowy sierpnia b. r. t. j. przed otwarciem Wystawy Targów Północnych wybudować prowizoryczną linię tramwajową. Całkowita zaś realizacja budowy tramwaj może być ukończona w jesieni r. przyszłego.

Ponieważ w łonie Magistratu i władz nadzorczych są w tej sprawie zdania po-

dzielone i nie jest ostatecznie zdecydowane, czy miało przedsięwzięcie budowę tramwaj elektrycznych, czy też dążyć będzie do zaprowadzenia komunikacji mieszanej t. j. autobusów i tramwaj — postanowiono w najbliższym czasie zwołać naradę zainteresowanych czynników, na której sprawa ta zostanie konkretnie rozstrzygnięta.

Zaznaczyć należy, iż w chwili obecnej o budowę w Wilnie tramwaj elektrycznych ubiegają się 3 przedsiębiorstwa a mianowicie: wymienione wyżej Towarzystwo, Towarzystwo belgijskie budowy tramwaj i identyczne T-wo amerykańskie. Wszystkie powyższe firmy proponują t. zw. mieszany system koncesyjny t. j. współudział samorządu i koncesjonariuszy.

Bolszewicy pochwycili obywatela polskiego.

Onegdaj w rejonie pododcinka Mała-Bakszty dwaj kawalerzyści sowieccy wtargnęli na teren polski porwali i upro-

wadzili do Sowietów przechodzącego drogą obywatela polskiego Czybira, mieszkańca wsi Sierogudowszczyzna.

Dramat miłosny w Warszawie.

(Tel. od własnego korespon. z Warszawy). Wczoraj o godz. 5 popołudniu mieszkańcy domu Nr. 18 przy Placu Trzech Krzyży w Warszawie zaalarmowani zostali 4 strzałami rewolwerowymi, jakie rozległy się w mieszkaniu komandora marynarki francuskiej p. Rychard'a.

Gdy posterunkowi policji z kilku lokatorami dostali się do mieszkania p. Rychard'a spostrzegli w jednym z pokoi leżące dwa ciała

24-letniego lokaja Jana Kujawy, rannego w skroń i serce oraz Zofii Rzdukówny lat 21 — pokójówki, rannej w skroń 2 strzałami.

Przy Kujawie znaleziono list, w którym opisuje on dzieje swej miłości do Rzdukówny i przyczynę, dla której odbiera sobie życie.

Kujawę przewieziono w stanie ciężkim do szpitala, Rzdukówna zaś zmarła natychmiast.

Wieści i obrazki z kraju.

Posel Stetson w Nowogródzynie.

Onegdaj poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Stanów Zjednoczonych p. Stetson powrócił do Nowogródka ze swej krajowej wycieczki po Nowogródzynie, którą odbywał w towarzystwie sen. Kamienieckiego. Następnie poseł Stetson był podejmowany przez starostę nowogródzkiego p. Hryniewskiego. Podróż p. Stetsona trwała 4 dni, podczas której zwiedził jezioro Swięte i szereg miejscowości na terenie województwa.

W czasie pobytu w Nowogródku p. Stetson udzielił wywiadu redakcji „Życia Nowogródzkiego”, której przedstawicielew na zapytanie o ogólne wrażenia z wycieczki, pan Stetson odrzekł: W pierwszym rzędzie uderza, że ludność miejscowa wyraża się z ogromnym uznaniem dla pracy i energii wojewody Beczkowicza jako znakomitego administratora.

Wdłużny też jestem p. wojewodzie za ułatwienie poznania mi tych pięknych okolic. Podróż odbywałem dla przyjemności, ale ta przyjemność była tem większa, że odbywałem ją w towarzystwie znanego tego kraju sen. Kamienieckiego. Byłem już raz w Nowogródzynie, lecz w Nowogródku zabawiłem zaledwie parę godzin. Obecnie obserwuję znaczne ożywienie pracy w kierunku poprawy komunikacji. Impomujące wyniki, jakie zostały osiągnięte w odbudowie zniszczonych powojennych kaza najpomysłniejsze rokować nadzieje, że gospodarczy rozwój tych ziem pójdzie w bardzo szybkim tempie.

KRONIKA NOWOGRODZKA.

— Posiedzenie Komitetu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojsk. Dn. 19 maja odbyło się w Nowogródku plenarne posiedzenie Powiatowego Komitetu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.

Było to pierwsze posiedzenie po reorganizacji Komitetu i na niem przystąpiono do wyboru poszczególnych sekcji.

Do poszczególnych sekcji zostali wybrani: Sekcja Przysposobienia Wojskowego: por. Jellinek, kmtd. Obwodu Nowogródzkiego Zw. Strzeleckiego Guzikowski, nadkomisarz Budkowski.

Sekcja Wychowania Fizycznego: komisarz Meyer, pp.: Sieczko, Szwed, dr. Marmurstein, dyr. Bylczński, dyr. Skreblec.

Sekcja Finansowo-Gospodarcza: ks. rektor Rojko, pp.: Żdzarski, Rogalewicz i Kurbyko.

Sekcja Sanitarna: dr. Maculewicz, dr. Marmurstein, por. Jellinek. W dalszych obradach postanowiono przejąć od Magistratu budowę boiska w Nowogródku z tem, że Magistrat odstąpi Komitetowi otrzymaną na ten cel pożyczkę z B. G. K.

Sprawę budowy boiska w Zdziedziolu poruczone por. Jellinkowi, który w porozumieniu z burmistrzem Zdziedziola ustalił miejsce na boisko, oraz przedstawił komitetowi do zatwierdzenia ośrodek plan.

Komplety sprzętu sportowego do lekkiej atletyki podzielono w sposób następujący: po 3 komplety otrzymały hufce szkolne i Zw. Strzelecki, 2 komplety Zw. Kół Młodzieży Wiejskiej, a Straż Ogniowa i T-wo Ochrony Zdrowia po jednym. Zaznaczyć należy, że T. O. Z. nie jest organizacją przysposobienia wojskowego, jednakże komitet postanowił przyznać tej organizacji jeden komplet celem zainteresowania ideą przysposobienia wojskowego społeczeństwa żydowskiego.

W sprawie budowy boiska uchwalono zwrócić się do ziemian z prośbą o zaofiarowanie odpowiedniego placu.

KRONIKA GRODZIENSKA.

— Katastrofa samochodowa. Na szosie pomiędzy Grodnem i Iudrą rozbił się o przydrożny słup autobus „Iskra”. Zofer i jego pomocnik są ranni. Zaden z pasażerów nie uciepiał. Istnieje przypuszczenie, że przyczyną katastrofy był nieatrzeżny stan zofera. Dochodzenie w toku.

— Fałszywe pieniądze. Władze śledcze wpadły na trop bandy fałszerzy srebrnych dwuzłotówek. Rozpoznał ich fałszyfikatorów zajmował się Wolf Szagan zamieszkały w Grodnie, przy ul. Bonifraterskiej Nr. 5.

— Oficerski Klub Garnizonowy w najbliższym czasie otwiera przy Klubie letnią kawiarnię z codziennym koncertem orkiestry smyczkowej.

— Niektóre ulice miasta zaczęto brukować ponownie. Oczywiście Magistrat po dawnemu kryje jeździe „kociemi łbami”, mimo, że przy gwałtownych spadach niegroźniejszych, dzięki działaniu opadów atmosferycznych, bruk taki należy zmieniać co najmniej co trzy lata. Czyżby nie czas było przystąpić do inwestycji bardziej racjonalnych i europejskich?

KRONIKA TROCKA.

— Trockie anomalje. Dzień 16 b. m. obfitował w Trokach w nielada sensację. Oto Magistrat Trocki sprowadził rakarkę, który na oczach wszystkich mieszkańców od samego rana do późnego wieczora wyłapywał walejące się po ulicach psy. Nieobeszło się to oczywiście bez niemiłych skutków, bo kilku nerwowym przechodniom dostało ataku histerji, a jedna z uczennic seminarjum nawet zemdlata.

Zdaje się, że Magistrat, który sprowadził rakarkę lepiej by zrobił, gdyby pozwolił rakarkowi spełniać swoje skądinąd pozytywne czynności w godzinach rannych, tak jak się to praktykuje w innych miastach. Ale to jeszcze mało. Bo oto wieczorem rakarkę zabrał się w reżen miejskiej, tam, gdzie dokonywuje się ubój bydła do wybijania i zdzierania skóry z psów. Nie — tu już stanowczo Magistrat trocki przeholował.

KRONIKA DZIŚNIENSKA.

— Utonął w jeziorze. W dniu 14 b. m. o godz. 15 wypadł z łodzi wskutek nieostrożności i utonął w jeziorze Zupance Jan Gromski lat 25, m-cy Skroboty, gm. prozorockiej. Trupa dotychczas nie znaleziono.

VIII Zjazd Psychiatrików Polskich w Warszawie.

Dnia 27 bm. odbędzie się w Warszawie otwarcie VIII Zjazdu Psychiatrików Polskich. Zjazd potrwa 3 dni. Obrady pierwszego dnia Zjazdu odbywać się będą w sali wykładowej Anatomium Uniwersytetu Warszawskiego. Program posiedzenia rannego wypełni odczyt wstępny prof. dr. R. Radziwiłłowicza na temat „Doświadczenia i poza doświadczenia w psychiatrii”, poczem na porządek obrad wysunięty zostanie problem padaczki. Referaty na ten temat wygłosi docent dr. Morawski (Kobierzyna) docent dr. Zieliński z Krakowa, prof. dr. Minkowski z Zurychu, dr. Rose z Berlina, prof. dr. Orzechowski z Warszawy, prof. dr. Piltz z Krakowa, dr. Wł. Sterling z Warszawy, dr. Sikorska z Krakowa i płk. dr. Nelken z Warszawy. Po referatach rozwinie się dyskusja. Na posiedzeniu popołudniowym, poświęconem temuż zagadnieniu wygłoszą odczyty dr. Swiderkówna z Warty, dr. Drohecki z Krakowa, dr. Wicheri i dr. Dreszer z Warszawy, dr. Milewski i dr. Wilczkowski z Warszawy, dr. Bielawski (Dziekanka), dr. Zajackowski (Dziekanka), dr. Mańkowski (Kulparków), dr. Prager (Kulparków), dr. Jankowska z Wilna i dr. B. Kamiński z Warszawy.

W drugim dniu zjazdu posiedzenie ranne będzie poświęcone zagadnieniu: „pielegniarstwo psychiatryczne i opieka nad psychicznie chorymi”. Referaty na ten temat wygłoszą docent Morawski (Kobierzyna), inż. Wojciechowski (Warszawa), dr. Fuhrman (Świecie), dr. Piotrowski (Dziekanka), dyr. dr. Chodźko (Warszawa), p. Babicka (Warszawa), dr. Łuniewski (Tworki) i kurator dr. Rychliński (Drewnica). Posiedzenie popołudniowe wypełnią odczyty dyr. dr. Piotrowskiego (Dziekanka) dyr. dr. Łapińskiego (Warszawa), dyr. dr. Bednara (Kulparków), dr. Gawrońskiego (Dziekanka). Obrady w dniu tym odbywać się będą w zakładzie anatomicznym U. W.

W trzecim dniu obrad wygłoszą odczyty dr. Wize i dr. Markuszewicz (Warszawa), dr. Matecki (Warszawa), dr. Hensdelman (Tworki), dr. Jankowska (Wilno) dr. Janusz (Kulparków), dr. Becker (Zofjówka), dr. Brunowa (Warszawa), dr. Mikulski (Warszawa), mjr. dr. Babecki i dr. Mikulski (Warszawa), dr. Herman (Warszawa) i dr. Bernstejn (Warszawa). Obrady w dniu tym odbywać się będą w szpitalu w Tworkach.

Ucieczka oficera rosyjskiego z Mińska.

Onegdaj przybył do Wilna zbiegły przed parą dniami z więzienia sowieckiego w Mińsku b. oficer armji carskiej Grigorjew.

Życie białoruskie.

— Zwolnienie z więzienia. Władze sądowe zgodziły się zwolnić z więzienia Łukiskiego za kaucją, następujących działaczy białoruskich: Dworeckiego, Buługe i Krawczonka. Stronniczo Białoruskiej Chrześcijańskiej Demokracji, zgodziło się wyasygnować odnośną sumę na kaucję, którą wpłaci władzom sądowym poseł białoruski Stepowicz.

— Pierwsze egzamina maturalne w gimnazjum białoruskim. Kuratorium Szkolne zgodziło się wyznaczyć dla gimnazjum białoruskiego w Wilnie maturalną komisję egzaminacyjną. Egzamina maturalne, prócz egzaminu z języka polskiego przeprowadzane będą w języku białoruskim.

— Prośba Białorusinów. Białorusini z parafji żodzkiej zwrócili się z pismem do Nuncjusza Apostolskiego w Warszawie z prośbą o wprowadzenie w kościele żodzickim nabożeństw w języku białoruskim.

RUCH STRZELECKI.

— Zmiany w Zarządzie. Jak wiadomo komendantem Okręgu Wil. Zw. Strzeleckiego jest obecnie p. Muszycka.

P. Muszycka został w swoim czasie przeniesiony z powodu całego szeregu zatargów z Okręgu Wil. do Okręgu Nowogródzkiego. Obecnie Komenda Główna w Warszawie wbrew opinii całego Zarządu Okręgu Wil. mianowała go powtórnie — wobec czego Zarząd Zw. Strzeleckiego ze swym prezesem senatorem Witoldem Abramowiczem na czele postanowił zrezygnować z dalszej pracy.

Gdy jednak na ostatnim walnem zebraniu zgromadzeni delegaci katetycznie opowiedzieli się przeciwko rezygnacji dotychczasowego prezesa i wyraźnie zaznaczyli, iż krzywdą byłoby dla związku jego ustąpienie — senator Abramowicz zgodził się cofnąć rezygnację.

Okazało się jednak, że współpraca p. Abramowicza z p. Muszycką stała się niemożliwą.

To też na ostatnim zebraniu zarządu senator Abramowicz złożył oświadczenie, iż czuje się zmuszonym cofnąć swoją zgodę, daną na walnem zgromadzeniu. Jako powód przytoczył to, że p. Muszycka kieruje się w swej działalności względami natury osobistej nie przebiegając w środkach, co uniemożliwia prowadzenie pracy społecznej.

Należy ubolewać, iż dotychczasowy kierownik tej pracy, który stał na czele organizacji od początku jej istnienia zmuszony jest usunąć się z powodu niefortunnej nominacji komendanta. Jak się dowiadujemy cały szereg osób związanych ideowo ze Zw. Strzeleckim postanowiło z tych samych powodów za przykładem senatora Abramowicza ze związku się wycofać.

Jan Bułhak

ARTYSTA-FOTOGRAF.

Jagiellońska 8, tel. 968, przyjmuje o 10 godz. 9—6.

Środa literacka.

Po tak licznej, że aż tłumnej srodzie „zbiorowej”, któraś odbyła w miłej konfraterni u U. S. B. w lokalu Ogniska Akademickiego, i była ozdobiona chórem akademickim, z Warszawy, oraz Zdzisławem Kleczyńskim, deklamującym własne wiersze ku rzewnej radości starszych i młodszych admiratorów talentów i osoby tego wycelowanego wilanina, Wilno literacko-artystyczne tak się wyczerpało, iż srodze pustki świeciły narazie w opadających tynkach „Bernardynki”.

Przyczynił się do tego, nie wątpimy, że mimowolnie, Pat, podając błędnie nazwisko p. W. Rogowicza, radcy Min. Dep. Szutki, Ministerstwa W. R. O. P. znanego tłumacza i znawcy literatury francuskiej, powieściopisarza i naszego kilkodniowego gościa.

Powoli zlązili się tylko ci, co najwerniejsi, pytając bez ciekawości kto zacy jest ogłoszony p. Rogowski? Rozjaśnił się twarz po usłyszeniu znanego nazwiska, zasnadoło skwapliwie na lepszych miejscach (o bogowie, jakby tam, na tych ascetycznych ławach, było gdzieś lepiej niż... twarzo!) Powoli ścigała bracia niesforna i leniwa, aż się patrzyli i zapalili! Kolo 9-tej, bo w czas letni i piękny, gdy bzy już próbują pachnąć, a trawa jakby... zaxileziela, doganiając opóźnionego terminu, kłóży nie wołał od wszystkich sympozjo-nów ducha iść i „zanurzywszy nogi w strumieniu rozmawiać o nieśmiertelności duszy” na tle przyrody? Zastanawiano się więc, czy już nie zamknąć sezonu srodowego, ale zdecydowano, że wobec pewnego ubóstwa widowisk w Wilnie, należy liczyć owszem na większy napływ publiczności, jeno by się zdobyć trzeba na sensację w rodzaju walk lekkoatletycznych,

KRONIKA.

Piątek
25
maja.

Dziś: Grzegorz VII.
Jutro: Filipa Ner.

Wschód słońca — g. 3 m. 07
Zachód — g. 19 m. 23

KOŚCIELNA.

— Zjazd przedstawicieli dekanalnych do Ligi Kat. arch. wil. W ubiegłą środę w lokalu Ligi Katolickiej przy ul. Metropolitanej 1 odbył się zjazd przedstawicieli dekanalnych do Ligi Katolickiej archidiecezji wileńskiej. Na zjeździe poruszono szereg spraw związanych z działalnością Ligi Katolickiej.

URZĘDOWA.

— Przyjechał p. wojewoda. W dniu 24 maja r. b. przyjechał przez pana wojewodę naczelnik Wydziału z Departamentu Sztuki i Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — p. Rogowicz oraz wice-prezydent m. Wilna p. Czyż.

— Konferencja Nacz. Wydziałów Urz. Wojewódzkiego. W dniu 24 maja r. b. odbyła się konferencja naczelników Wydziałów Urzędów Wojewódzkiego, na której pan wojewoda zapoznał zebranych z wynikami odbytej inspekcji pogranicza, udzielając odpowiednich wskazań i dyktów.

Na tejże konferencji omówiona została również sprawa udziału władz państwowych i samorządowych w Wystawie Rolniczo-Przemysłowej. Dla podtrzymania stałego kontaktu pomiędzy Urzędem Wojewódzkim, Urzędami Niespospolonymi a Komitetem Wystawy został wyznaczony przez pana wojewodę Wojewódzki Inspektor Związków Komunalnych p. J. Radwański.

MIEJSKA.

— P. wojewoda informuje się o sprawach samorządowych. W dniu wczorajszym wice-prezydent Czyż odbył blisko godzinną konferencję z p. wojewodą Raczewiczem, informując go o burzliwym posiedzeniu Rady Miejskiej.

— Kongres Elektryków Polskiej. Od 2 do 4 czerwca b. r. w Toruniu odbędzie się kongres przedstawicieli Związku Elektryków Polskiej i stowa elektryczna. Z ramienia Magistratu m. Wilna na powyższy kongres wydelegowani zostali wice-prezydent Czyż i dyrektor elektryczni miejskiej inż. Glatman.

— Radni żydowscy żądają wybudowania żydowskiej szkoły powszecznej. Radni żydowscy zwrócili się onegdaj do Magistratu m. Wilna z żądaniem wybudowania na koszt miasta gmachu pod żydowską szkołę powszeczna, którąby mieściła 700 dzieci żydowskich.

— Robotnicy budowlani żądają podwyższenia zarobków dziennych. Wczoraj do p. o. prezydenta miasta p. Czyża zgłosiła się delegacja robotników budowlanych zatrudnionych na robotach miejskich. Delegacja interweniowała w sprawie podwyższenia zarobków dziennych wymienionej kategorii robotników z 4 zł. 60 gr. do 6 zł. Wice-prezydent Czyż obiecał rozpatrzyć wniesioną prośbę, definitywnie jednak odpowiedź uzależnił od porozumienia się z Województwem i Dyrekcją Robót Publicznych.

— Zryczakowanie podatku handlowego. Na onegdaj odbył się posiedzenie komisji gospodarczej omówiono projekt zryczakowania podatku hotelowego. Do koncepcji tej komisja odniosła się przychylnie, wyeliminowując jedynie od zryczakowania podatku 6 pierwszorzędných hoteli.

— Godziny handlu w okresie letnim nie zostaną zmienione. Jak już przed kilku dniami podawaliśmy, w lokalu Magistratu odbyło się posiedzenie zainteresowanych czynników w sprawie zmiany godzin handlu w okresie letnim. Rozważano projekt wysunięty przez Stowarzyszenie Kupców Chrześcijań, którzy domagali się w okresie od 1.VI do 1.IX o przesunięcia godzin handlu

ulicznego o jedną godzinę wstecz t. j. handel w tym okresie miałby trwać od godz. 8 do 6 wiecz. Wobec rozbieżności zdań sprawę skierowano do komisji gospodarczej, która ze swojej strony przedłożyła jako celom celinarnego załatwienia na piątem czwartkowym posiedzeniu Rady Miejskiej. Po dłuższej dyskusji powyższy projekt został odrzucony. Nadal więc obowiązują będą dotychczasowe godziny handlu.

— Tablice orientacyjne na ul. Rudnickiej. Z dniem 25 b. m. Magistrat m. Wilna ostatecznie umocuje tablice orientacyjne przy ul. Rudnickiej, wskazując kierunek ruchu pieszego na tej ulicy.

Powyższe ma na celu ułatwienie cyrkulacji na wąskich chodnikach, na ulicy odznaczającej się znaczną ruchliwością i dlatego przechodnie dający winni na każdym chodniku tylko w jednym kierunku.

Wobec opornych policja stosować będzie doraźne kary.

SPRAWY PRASOWE.

— Aresztowanie redaktora „Unzere Stimme”. Na zlecenie władz sądowych dnia 23 b. m. został aresztowany redaktor czasopisma żydowskiego „Unzere Stimme” — J. Żeleznikow, przeciwko któremu wytoczono sprawę z art. 129 K. K.

WOJSKOWA.

— Zwolnienie od służby. W związku z żydowskimi Zielonemi Świątami — władze wojskowe zwolniły od zajęć służbowych aż do 26 b. m. włącznie wszystkich szeregowych żydowskiego wyznania.

To samo dotyczy szeregowych prawosławnego wyznania w dniach 3 i 4 czerwca r. b.

— Pobór. Dnia 25 b. m. komisja poborowa dokona przeglądu poborowych, zamieszkałych na terenie VI komisariatu policyjnego z początkową literą nazwiska na P. i z komisariatu III, IV, V i VI z nazwiskami na — R.

ZE ZWIĄZ. I STOWARZ.

— Nowy związek. Władze ministerjalne zatwierdziły, nowopowstały w Wilnie Związek Klasowy Robotników Przemysłu Papierniczego.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— Strajk. Strajk w fabrykach cukierków trwa nadal. Pracownicy nie zgadzają się na podwyższenie zarobków motywując to ciężką sytuacją ekonomiczną.

— Strajk w hucie kalwaryjskiej. Ostatnio wybuchł strajk w hucie kalwaryjskiej. Strajkujący robotnicy żądają wypłacenia zaległych zarobków.

— Robotnicy piekarscy żądają podwyżki. Jak się dowiadujemy, robotnicy piekarscy żądali ostatnio 20 procentowej podwyżki swych uposażeń.

— Podwyżka zarobków. Na skutek żądań robotników browarów kierownictwa tych zakładów zgodziły się podwyższyć im zarobki o 25 proc.

Jednocześnie z tem podwyższone zostały o 25 proc. zarobki robotników z przemysłu spożywczego.

SPRAWY ŻYDOWSKIE.

— Brak podpisów pod listami wyborczymi. Według obliczeń komitetu wyborczego do żydowskiej gminy wyznawców w Wilnie dotychczas wypełniło deklarację wyborczą 1117 osób. Wobec tego, iż list wyborczych w Wilnie jest 15, a na każde z nich potrzeba 100 podpisów, co razem stanowi 1500 podpisów okazał się brak podpisów dla 4 list.

Z POGRANICZA.

— Ujęcie trzech domniemyanych bandytów. Onegdaj w rejonie stobódki patrol K. O. P-u u-

jęła 3 osobników, usiłujących przedostać się do Rosji Sowieckiej. Zachodzi podejrzenie, iż są to członkowie bandy, która ostatnio dokonała napadu rabunkowego w powiecie białostockim.

— Walka pogranicznej straży litewskiej z przemytnikami. Onegdaj w rejonie Wieszaj kilku uzbrojonych przemytników z większym transportem przeznaczonym do kontrabandy usiłowało przedostać się z Litwy do Polski. Zamiarowi temu usiłowała przeszkodzić litewska straż pograniczna, starając się odciąć przemytników od granicy polskiej. Wywiązała się regularna walka, w wyniku której przemytnikom udało się zbiec na terytorium polskie, gdzie zostali ujęci przez patrol K.O.P-u.

— Ujęcie agitatorów sowieckich. Przedwczoraj w rejonie Iwienice na pograniczu polsko-sowieckim placówka K.O.P-u ujęła za nielegalne przekroczenie granicy 3-ich agitatorów sowieckich. Przeprowadzona rewizja osobista ujawniła u nich szereg kompromitujących dokumentów. Zachodzi podejrzenie, iż utrzymywali oni kontakt z G.P.U. w Mińsku.

RÓŻNE.

— Obozy letnie p. w. i. w. f. Na terenie D. O. K. III w sezonie letnim zostaną zorganizowane następujące obozy letnie p. w. i. w. f.: w Jeziorach pow. grodzieński — oboz dla młodzieży szkół średnich i zawodowych obliczony na 500 osób, w Grandzich pow. grodzieński — dla członków stowarzyszeń p. w. i. w. f. ze środowisk wiejskich — 375 osób, w Wilnie na Antokolu — oboz instruktorów dla członków klubów i stowarzyszeń sportowych.

Oboz wychowania fizycznego dla nauczycieli szkół średnich i powszechnych będzie zorganizowany wspólnie przez D. O. K. III i D. O. K. IV.

— Rozkład jazdy autobusów kursujących Wilno—Niemienczyn. Rozkład jazdy autobusów z Wilna do Niemienczyna jest następujący: z Wilna: 6 rano, 7:30 rano, 9 rano, 12 popoł., 13:30 (1:30 popoł.), 15 (3) pp., 16:30 (4:30) pp., 19:30 (7:30) wiecz. Z Niemienczyna: 7:30 rano, 9 rano, 10:30 rano, 13:30 (1:30) popoł., 15 (3) popoł., 16:30 (4:30) pp., 18 (6) pp., 21 (9) wiecz.

Teatr i muzyka.

— Teatr Polski sala „Lutnia”. Występy Elny Gisteld. Premiera „Księżniczka Ola-La” Gilberta doznała entuzjastycznego przyjęcia, ustawicznie brawa wśród akcji, owacje pod adresem znakomitej prymadony Elny Gisteld, jak i innych artystów z K. Wyrwiczem na czele, pozwalają wróżyć długotrwałe powodzenie tej dowcipnej komedji muzycznej na naszej scenie.

— „Tylko ty” o to tytuł najbliższej nowości, komedji muzycznej B. Hardta-Wardena, którą przygotowuje Teatr Polski.

Nowość tę również uświetni swoim występem Elna Gisteld.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 435 mtr.

PIĄTEK 25 maja.

12.00. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie. 16.00—16.15. Chwilka litewska. 16.15—16.30. Komunikat Zw. Młodzieży Polskiej. 16.30—16.55. Audycja dla dzieci. 16.55—17.15. „Wł. St. Reymont” odczyt z „Literatury” wygłosi Jerzy Wyszomirski. 17.30—17.45. Transmisja odczytu z Krakowa. 17.50—19.00. Koncert popołudniowy orkiestry dętej 85 p. p. pod dyr. kapelm. Teodora Wołoszczuka. 19.00—19.25. Gazetka radiowa. 19.25—19.35. Sygnał czasu i rozmatości. 19.35—20.00. Skrzynka pocztowa wygłosi kierownik programowy P. R. w Wilnie Witold Hulewicz. 20.15—22.00. Transmisja z Warszawy. Koncert symfoniczny z Filharmoniją Warszawską. 22.00—22.30. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, komunikat P. A. T. policyjny, sportowy i inne.

SOBOTA 26 maja.

16.00—16.15. Chwilka litewska. 16.15—16.30. Komunikat Zw. Rewizyjnego Polsk. Spół. Rol. 16.30—16.55. „Stan przemysłu polskiego” odczyt z „Nauka o Polsce” wygłosi mag. Marjan Iwanowski asystent U. S. B. 16.55—17.15. Odczyt z „Nauka o Polsce” w opracowaniu Zw. Kółek i Organizacji Rolniczych Ziemi Wileńskiej. 17.20—17.45. Transmisja z Warszawy. „Pieśńiarz i gęślarz podhalański Sabala” wygłosi dr. Franciszek Pajerski. 17.50—18.15. „Kacik dla p. n.” wygłosi E. Bunclerowa. 18.15—19.00. Audycja literacka. „O Zwyrtowej muzyce” zredagowana opowieść ze „Skalnego Podhala” K. Przerwy-Tetmajera z oryginalną ilustracją muzyczną w wykonaniu artystów teatrów wileńskich. 19.00—19.25. Gazetka radiowa. 19.25—19.30. Rozmatości. 19.35—20.00. Transmisja z Warszawy. Radiokronika wygłosi dr. Marjan Stępski. 20.35—22.00. Transmisja z Warszawy. „Wesoła wdówka” operetka F. Lehara. 22.00—22.30. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, komunikaty P. A. T., policyjny, sportowy i inne. 22.30—23.30. Transmisja muzyki tanecznej z Warszawy.

Żydział radjo.

Naczelnik wydziału bezpieczeństwa p. Kirtiklis przyjął delegację żydowską, która prosiła o spowodowanie, by radiostacja wileńska wprowadziła audycje żydowskie.

Po konferencji z p. Kirtiklisem, delegacja udała się w tej sprawie do p. Hulewicza.

Na wileńskim bruku.

— Wykrycie potajemnej rozlewni wódek. Lotna brigada przy wydziale IV Izby Skarbowej wykryła wczoraj przy ul. Małostefańskiej 21 u Szlomy Kojrańskiego na większą skalę prowadzoną potajemną rozlewnię wódek. Potajemna rozlewnia znajdowała się w specjalnie wykopanej piwnicy, 4 mtr. pod poziomem ziemi.

W chwili kiedy komisarz lotnej brigady Segier wszedł po drabinie do potajemnej rozlewni, przy warsztacie znajdował się pracownik Szlomy Kojrańskiego, Josel Bastonski. Rozlewnia była b. dobrze urządzone. Nie brakło światła elektrycznego i wszystkich przyrządów potrzebnych do rozlewiania wódek.

Manipulacje konkurenta monopolu spirytusowego, Kojrańskiego polegały na tem, że rozcieńczał on spirytus, wyrabiając wódkę zamiast o mocy 40 proc. tylko 32 proc. W ten sposób Kojrański zarabiał widoczną tu różnicę, mianowicie 8 proc.

Ale też ta różnica i zaprowadziła go wraz z pieczęciami, alkoholomierzami itp. rzeczami do więzienia.

Według zebranych przez nas informacji, Kojrański sprzedawał fałszowaną wódkę o 50 gr. taniej, niż monopolowa, na butelce. W ten sposób Kojrański w ciągu blisko roku sprzedał kilkadziesiąt tysięcy butelek wódek, narażając skarb państwa na blisko 40.000 zł. strat.

— Desperacka. Na tle nieporozumień rodzinnych usiłowała otruci się esencją octową A. D. Karpacka 7. Pogotowie ratunkowe przewiozło desperacką do szpitala św. Jakóba w stanie niezagrożającym życiu.

— Noworodek w pudełku tekturowym. Na nowym cmentarzu Rossa znaleziono w pudełku tekturowym od obuwia płód ludzki, który został przesłany do kostnicy św. Jakóba.

— Zaginął syn. Bronisław Uszyty ul. Wielka 28 zameldował o zaginięciu syna jego Wilhelma lat 17.

SPORT.

Gry sportowe.

Finały gier sportowych o mistrzostwo szkół średnich.

Finały gier sportowych o mistrzostwo szkół średnich rozegrane zostaną w dniu 27-V b. r. o godz. 11 na boisku sportowym gimn. Słowackiego i gimn. E. Orzeszkowej.

W siatkówce męskiej zmierzą się ze sobą zespoły gimn. Z. Augusta i gimn. A. Mickiewicza. W siatkówce żeńskiej zespoły gimn. im. Czartoryskiego i gimn. E. Orzeszkowej.

W koszykówce odbędą się następujące spotkania: gimn. Lelewela — gimn. Słowackiego i sem. naucz. żeńskie — gimn. Orzeszkowej.

O godz. 14 nastąpi uroczyste wręczenie nagród i pamiątkowych żetonów.

Lekka atletyka.

Najbliższe zawody lekkoatletyczne.

Oprócz podanych już przez nas w poprzednich numerach Kurjera zawodów o mistrzostwo okręgu i o nagrodę „Elektriku” odbędą się jeszcze w miesiącu czerwcu następujące imprezy lekkoatletyczne:

6 i 7 czerwca mistrzostwa okręgowe pań.

29 czerwca pięciobój o mistrzostwo okręgu.

Czy nowy rekord światowy w rzucie oszczepem?

Z New Jorku przychodzą niepotwierdzone jeszcze wiadomości, że lekkoatleta John Kuck, słynny rekordzista w rzucie oszczepem i pchnięciu kulą ustanowił nowy rekord światowy w rzucie oszczepem wykazawszy 72.61 mtr. Wiadomość jest bliska zapewne prawdy, gdyż Kuck w roku ubiegłym rzucił oszczepem na 71.83 mtr., ale z drobnych przyczyn rekordu tego wtedy mu nie przyznano.

Z sądów.

Płon posiewu zakordonowego.

Po procesie Hromady białoruskiej przysłała koleją na szereg mniejszych procesów politycznych, przeważnie komunistycznych. Wokanda Sądu Apelacyjnego obfitała w podobne sprawy.

Pierwszy stanął przed sądem słuchacz U. S. B. Benjamin Cukierman, którego działalność komunistyczna stała się dla organów bezpieczeństwa aż nadto przejrzysta. Rozłożono nad nim obserwację i na rezultaty jej nie trzeba było długo czekać. Podczas manifestacji na ul. Piłsudskiego gorliwie zwolennik idei komunistycznej wygłosił mowę, w której prosił szeregu napadów na obecny ustrój państwowy i rząd Marszałka Piłsudskiego użył zwrotu szkalującego ten rząd.

Pociągnięty do odpowiedzialności sądowej otrzymał w pierwszej instancji karę trzech lat więzienia.

Sąd Apelacyjny wyrok ten zatwierdził. Drugi skolei oskarżony Paweł Rubaszczyc jako soltys we wsi Gilino pow. stolińskiego zamiast sprawować swój urząd ku pożytkowi Państwa zajął się agitacją nawołując do niepłacenia podatków. Zrozumieli, że taka działalność urzędnika państwowego musiała spotkać się z należytą oceną. Sąd Okręgowy skazał niesumiennego soltysa na rok więzienia, a wczoraj wyrok ten został potwierdzony decyzją Sądu Apelacyjnego.

Symcha Remes i Zaliszanka tworzyli dobrane parę ślepych wykonawców zadań naciąganych z Mińska.

Polegali one przeważnie na kolportowaniu bibuły komunistycznej i rozwieszaniu sztandarów czerwonych. Złapani na gorącym uczynku jeszcze w 1926 roku otrzymali zasłużoną karę: on—3 lata twierdzy, ona—rok i sześć miesięcy.

Oboje apelowali, lecz ze skutkiem niejednakowym. On odsiedział swoje trzy lata, jej karę zredukowano do trzech miesięcy.

Kino-Teatr „HELIOS”
ul. Wileńska 38.
Ceny miejsc niższe: Parter od 1 zł. Balkon — 70 gr. Wszelchwiatowy sukces! Na ogólnie żądanie publiczności wznowienie największego nieśmiertelnego arcydzieła
Hr. LWA
TOŁSTOJA „Zmartwychwstanie”
W roli „Katuszy” sława ekranu DOLORES DEL RIO. Podczas seansów Koncert orkiestry baletowej i mandolin, która wykona odpowiednie śpiewy i romanse. 1665

Dziś wspaniały i atrakcyjny program p. t.

„Okowy małżeństwa”

dramat w 12 akt. W roli tytułowej mistrz ekranu, niezównanej sławy tragik, ulubieniec publiczności IWAN MOZZUCHIN. Ceny miejsc niższe. 1667

Kino „POLONJA”
Mickiewicz 22.
Każda kobieta, która kocha piękne stroje, każdy kocha piękne kobiety powinny zobaczyć największą sensację r. 1928 p. t.:
Modelki z dzielnicy miljarierów,
wielki dramat życiowy w 12 akt., ilustrujący życie arystokracji w New-Jorku. W rolach gł. znani z filmu „Upiór w operze” MARY PHILBIN i NORMAN KERRY. Nadprogram: ARCYWESOŁA KOMEDJA w 4 akt. 1668

Kino „Piccadilly”
Wielka 42.
Od dn. 25 do 29 maja r. b. włącznie będzie wyświetlany film:
„WYSPA GROZY”
W rolach głównych: KING VIDOR i LILIAN STOPE. Orkiestra pod dyrykcją p. Wł. Szczepańskiego. Kasa czynna od godz. 5 m. 30. Początek seansów o godz. 6-ej. Następný program. „PIES z HUXVILLE”.

Kino Kolejowe „Ognisko”
(obok dworca kolejowego).
Dziś wspaniały program, stworzony na tle blasków i nędzy w życiu kurtyzan
p. t. „Wielkomięjskie lalki”
pełen pikanterii 10 aktowy dramat z wielkomięjskiego bruku i kulis nocnych kabaretów. W rolach głównych: Hanni Weiss, Jan Riemann i Margerita Kupfer. 1648

Sprawy handlu, eksportu, obróbki, kupna i sprzedaży lasów i drzewa
Informacje z rynków drzewnych całego świata
Rozporządzenia władz w sprawach leśnych i drzewnych
Ciekawostki leśnictwa, przemysłu drzewnego i leśnego
Traktuje tylko 1626
DRZEWO POLSKIE
jedyny wielki fachowy organ Polski. Nr. próbne gratis.
Warszawa, Piękna 13, Telefon 112-96.
PENSJONAT
„UROCHE WERKI” pod Wilnem
pokoje z całym utrzymaniem. Table d'hôte.
Zarząd w Wilnie, ul. Dąbrowskiego 10, m. 4.
1552-1
Helena Pietkiewiczowa.

Przy zakupach prosimy naszych Szan. Czytelników powoływać się na ogłoszenia w „Kurjerze Wileńskim”.
Redakcja i Administracja Jagiellońska 3. Tel. 99. Czynne od godz. 9—5 popoł. Naczelnik redaktor przyjmuje od 2—3 popoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 10 do 10.30 przed połud. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Administrator przyjmuje od 9—2 popoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9—5 popoł. i 7—9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. 80.750. Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893.
CENA PRENUMERATY: miesięczna z odosobnieniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowy przed tekstem—25 gr., w tekście i II str.—30 gr., III i IV str.—25 gr., za tekstem—10 gr., ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz milimetrowy) kronika rekl.—zadane—30 gr. (za wiersz milimetrowy), dla poszukujących pracy—50% niższe, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej. Zagraniczne 50% drożej. Oddział w Górze—Orzeszkowej 5, tel. 366.
Układ ogłoszeń 8-cio łamowy, na stronie IV 8-cio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Wydawca: „Kurjer Wileński”, s-ka z ogr. odp.

Tow. Wyd. „Pogoń”, Druk. „Pax”, ul. św. Ignacego 5.

Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz

NA SEZON
WIOSENNY I LETNI
otrzymaliśmy
towary najnowszych deseni
KAZIMIERZ RUTKOWSKI
i J. DOMAGAŁA
WIELKA 47, telef. 1402.

Ceny niskie. Ceny niskie. 1660-5

TWO
wydawnicze
„POGOŃ”
Sp. z o. o.
DRUKARNIA „PAX”
UL. ŚW. IGNACEGO 5, WILNO
Telefon Nr. 8-93.
WYKONUJE WSZELKIE ROBOTY
DRUKARSKIE I INTROLIGATORSKIE
SZYBKO I DOKŁADNIE.

Czy zapisałeś się na członka
L. O. P. P.?

Pewny zarobek! Wszystkie artykuły elektryczne, maszyny do szycia i rowery f-m pierw. oraz części do nich
o 10—20% TANIEJ niż WSZĘDZIE
w firmie „ELEKTROL”, Wilno,
ul. Trocka 11, tel. 12-47. Egz. od 1897 r. Przekonajcie się!

Każdą sumę gotówki
ułożymy pod dobre zabezpieczenie na oprocentowanie.
Dom H/K „ZACHETA”
Gdańska 6—telefony 9-05, 1645-1

Dr. Kenigsberg
CHOROBY WENERYCZNE I SKÓRNE. Przyjmuje 9—12 i 4—8.
Mickiewicz 4. Tel. 1090. W.Z.P. 39 1490

DOKTÓR MEDYCyny
A. CYMBLER
Choroby weneryczne i skórne. Elektroterapia, diatermia, stożce górskie.
Mickiewicz 12, róg Tatarskiej 9—2 i 5—7. 1492

Akuszerka
Maria Brzezina
przyjmuje od 9 rano do 7 w. ul. Ad. Mickiewicza 30 m. 4. W. Zdr. Nr 3093 1491

Ogłaszajcie się
w „Kurjerze Wileńskim”.

Ogłoszenia
do
„Kurjera Wileńskiego”
przyjmuje
na najbardziej dogodnych warunkach
ADMINISTRACJA
„Kurjera Wileńskiego”
Jagiellońska 3.

4 ha ziemi
z domem mieszkalnym 6 pokojowym i zabudowaniami gospodarczymi przy stacji i miasteczku sprzedamy.
Dom H/K „ZACHETA”
Gdańska 6, telef. 9-05. 1647-2

Wydzierżawę
30 hekt. łąk.
Rozławska, Wilno, Sawicz
1—4, od godz. 3—4. 1643

Osoba
chętnie zgłosi się do pielęgnowania chorych lub też jako niania do dzieci.
Bonifratska 14 m. 5.